

Locuint'a Redactorului

si
 Cancelari'a Redactiunii
 e in
 Strat'a Moraviloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decat u numai de la corespun-
 dincii regulari ai „Federatiunii.”
 Articlii tramisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre sase lune . . . 6 „ „ „
 Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a
 pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
 „ 6 lune 15 „ = 15 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:
 10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
 brale pentru fiesoc-care publica-
 tiune separatu. In loculul deschis
 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Pentru Tofaleni.

I. On. D. Demetriu F o g a r a s i sen. ni tramite
 spre publicare urmatori'a colecta, ce s'a facutu prin sta-
 ruint'a Dlui Ladislau P o p u, jude cerc., pentru ajutara-
 rea celor 300 suflete nenorocite d'in Tofaleu si s'a tra-
 mis la comitetulu respectivu d'in Tergulu Muresului:
 Ladislau Popu, jude cerc., in Cristioru 4 fl.; Josifu Picu
 notariu com. in Bradu 2 fl.; Simu Miltonu jude
 com. in Bradu 2 fl.; Stefanu Szakats, notariu com.
 in Cristioru 1 fl.; Joanu Leob parocu in Blasieni 1 fl.;
 Stefanu Verzariu jude com. in Dupa-Petra 1 fl.;
 Ite Ursu jude com. in Stanis'a 1 fl.; Ionu Marcu
 jude com. in Buciesiu 50 cr.; Toderu Clesiu jude com.
 in Mesteacanu 1 fl.; Georgiu Lupea, jude com. in Valea-
 Bradu 1 fl.; Ignatin Fejer jude com. in Cristioru 1 fl.;
 Omete Janes jude com. in Seratielu 50 cr.; Moise Cioc-
 canu parocu in Blasieni (Valea-Plaiu) 1 fl.; Avramu Craci-
 canu parocu in Stanis'a 1 fl.; Avramu Craciun u pa-
 rocu in Stanis'a-Valea-Satu 1 fl.; Joanu Gligoru pa-
 rocu in Dupa-Petra-Valea-Satu 1 fl.; Davidu Stianu
 not. com. in Buciesiu 1 fl.; Mateiu Costanu jude com.
 in Zdraptiu 1 fl.; Petru Simedria jude com. in Bla-
 sieni 2 fl.; Ioane Ungu diurnistu in Cristioru 1 fl.; Nic.
 Simulescu jude com. in Mihaleni 50 cr.; mai multi
 locuitori economi d'in Mesteacanu 3 fl. 30 cr.;
 d'in Valea-Bradu 5 fl. 50 cr.; Comuna Blasieni
 10 fl. 80 cr.; Com. Mihaleni 2 fl. 40 cr.; com.
 Bradu 6 fl. 10 cr.; com. Dupa-Petra 6 fl.; com.
 Stanis'a 5 fl.; com. Vac'a 5 fl. 70 cr.; Ioanu Manea
 parocu in Vac'a 2 fl.; J. Loos not. com. in Vac'a fl.;
 Anna Lupea economu in Vac'a 40 cr.; Petru Manea
 economu in Vac'a 20 cr.; Nic. Rusu economu in Vac'a
 70 cr.; suma totale 74 fl. 60 cr. v. a.

II. Prin staruint'a Dlui V. Tergovetiu, invetia-
 toriu in Siciu, s'au adunatu pre sem'a Tofaleniloru urma-
 toriele contribuiti maranimoase: Petru Dragosiu
 parocu rom. gr. cat. 1 fl. 35 cr.; Vasiliu Tergovetiu
 1 fl.; Pelagia Tergovetiu nasc. Sigmirianu, invetia-
 toresu, 45 cr.; Teodora Bolduti jude com. 1 fl.;
 Mihai Cordisiu economu 1 fl.; Georgiu Flore
 Pasica economu 1 fl.; Iosifu Rusu economu 20 cr.;
 Dem. Geti economu 20 cr.; Cost. Geti economu 10 cr.;
 Gavrielu Chisiu curatoru prim. 40 cr.; Gavrielu
 Dobanu econ. 40 cr.; Stefanu Hendea, econ. 10 cr.;
 Gavr. Pasica alu Pintei, 16 cr.; Ionu Cordisiu
 alu Costei 9 cr.; la olalta, substragundu-se speselo postali,
 7 fl. 20 cr. v. a. Se voru tramite la loculul meritu.

Projectulu de lege pentru organizarea municipieloru.

II.

(L. I.) Dupa-ce demustraramu in numerulu
 trecut, ca municipiele seu juridictiunile d'in Un-
 garia, pana la anulu 1848, erau, — celu putienu
 in sensu aristocraticu. — nisce institutiuni poter
 nice constitutiunali, proviedute cu drepturi emiinti
 de autonomi'a cea mai ampla, si ca legislatiunea
 reformatoria d'in an. 1847/8 a suscepitu, in pri-
 privint'a organizarii definitive a municipieloru si
 juridictiuniloru, in articulu XVI. principiulu: ca
 institutiunile comitatense au de a se reforma si
 organiza pre bacea representatiunii poporului, adeca
 pre bacea democratiei, sustienendu-li-se tote acele
 drepturi autonome, cari se mai potu exercita si
 mai potu susta pre langa regimulu parlamentariu,
 si, dupa ce aretaramu, si d'in punctulu nostru de
 vedere natiunalu, ca institutiunile municipali, in
 forma loru de astadi, carea nu este decatu unu
 mixtum compositum fiertu si decoptu
 prin multe influentie si impregiurari nu numai con-
 trarie, ci suprematisatorie, ba chiaru malitiose, —
 nu potu se multumesca nece decatu interesele
 nostre natiunali, ba nece cele locali, ca-ci pre candu
 de una parte, in representatiunea comitatelor nati-
 onalitatile sunt paralisate de totu felulu de ele-
 mente si dispusetiuni contrarie dezvoltarii loru,
 asie ca nece ca mai potu resufa: pre atunci de
 alta parte, nu li se da nece chiaru cea mai debila
 garantia, ca interesele loru particulari se voru ad-
 ministra prin cutare guvernare blanda si populare,
 — noi romanii amu ave, d'in capulu locului, celu

mai mare motivu de a ne bucura, daca guvernulu
 tieiei, prin ministrulu seu de interne, ar' voi a
 organiza municipiele d'in tiera, preste totu, pre
 bacea principiulu representatiunii poporului, de
 ora ce acestu principiu e si alu nostru strabunu,
 si de ora-ce nece unu poporu d'in Ungaria nu a-
 stepta cu mai mare sete drepturi de autonomi'a,
 populari si liberali, decatu poporulu romanu, preste
 care trecura secle intregu de subjugare si care, in
 seclulu alu XIX-le, seclulu luminei si alu liberta-
 tei, s'ar' scit fericitu daca i-s'ai' redá drepturile
 sale originarie, sub a caroru egida ar' poté repará
 mereu, prin poterea sa propria, tote scaderile sta-
 rei sale sociali, carea nu d'in vin'a sa propria, nece
 pentru ca poporulu romanu n'ar' fi dora aptu spre
 una dezvoltare mai rapede, ci numai, — si acést'a
 o potemu spune francu, — prin influentie straine
 si inimice dezvoltarii sale, a ajunsu acum se fia
 deplorabila si, Domnedieu scie, nu va deveni candu-
 va si desperata.

Inse, ce se vedemu si ce se audimu?

Guvernulu, in projectulu seu pentru organi-
 zarea municipieloru, s'a abatutu de totu de la prin-
 cipulu enunciatu prin legislatiune in anulu 1848;
 de la principiulu, pre care totu magiarulu si tote
 diurnalele loru lu buciama in lumea larga: ca ei
 voiescu democrati'a pura, ei voiescu representatiu-
 nea poporului in tote, ei, numai ei, voiescu a
 multumi natiunalitatile, pre sororile loru dulci
 d'in patria, nu prin nisce paragrafi de lege de na-
 tionalitate, — cea ce n'ar' poté idestul decatu
 pre birocrat, pre omenii absolutismului, si cea ce
 n'ar' insemna alt'a decat u a crea totu atatea mu-
 mie fara vietia, fara spiritu, — ci prin institutiuni
 liberali, democratice si moderne, prin institutiuni
 civile, prin lafrea libertatei civili, si,
 Domnedieu scie, prin mai ce!

Eta dara, Dnulu ministru Rajner ni pre-
 sinta projectulu seu de organizarea juridictiuni-
 loru, in 94 de paragrafi, destui la numeru, atatu
 pentru a intari catu si pentru a sterge tote dreptu-
 rile municipali.

Se cautamu acum, in genere, ce insemna or-
 ganizarea municipieloru, dupa projectulu Dlui mi-
 nistru Rajner.

In acesta privint'a ar' trebui se lasamu, ca se
 vorbesca numai projectulu insu-si, fiindu convinsi
 ca, daca ori-cine, — care mai posiede ce-va sentiu
 democraticu, — i ar' aud primulu cuventu, si ar'
 stupá numai decatu urechile cu ambele palme,
 ca se nu fia silitu a aud maltratarea si tarcirea
 la pamentu a totu ce se pote numi principiu de
 democratism si spiritul liberalu; noi inse, luandu ni
 de detorint'a a face cunoscuta, ori si cum, esint'a
 acestui projectu, suntemu nevoiti a ne ocupa pu-
 tientelu de dinsulu, cu atatu mai vertosu, ca-ci
 credemu ca publiculu nostru cetitoriu inca lu va
 fi frundiaritu in originalu, celu putienu d'in curio-
 sitate, avendu totodata ocaziunea d'a nu se poté
 mira in destulu de decadint'a liberalismului gu-
 vernului magiaru.

Inainte de tote inse, aflamu eu cale a re-
 flectá, ca si acestu projectu, asemenea celorlalte
 proiecte ministeriale, este recomendatu corpului
 legislativu prin una espunere seu motivare, carea
 inse, in unu modu neusitatu, este mai atatu de
 lunga ca insu-si projectulu, cea ce, daca amu voi
 se fimu malitiosi, ne ar' constringe se dicemu: ca
 marfa rea, ca se aiba incatu-va cautare si tre-
 cere, trebuie se fia multu si tare recomandata.

Domnulu ministru, in motivarile sale, recu-
 nosce de locu la inceputu, ca cestiunea, de carea
 se ocupa projectulu seu, este de totu grea ca-ci,
 dice Dsa, este vorba, ca autonomi'a municipale de
 pana acum se se asimileze cu guvernarea parla-
 mentaria si respunditoria. E da, ai totu dreptulu,
 Dle ministru; cestiunea este grea ca-ci, nu incape
 in doielea, autonomi'a municipale trebuie asimilata cu
 guvernarea parlamentaria; inse logic'a sanetosa nu
 pote trage nece decatu d'in acesta propusetiune
 consecint'a, ca trebuie nesmintitu se te abati de
 la principiulu democraticu, de la representatiunea
 poporului, si se puni in vietia principie condam-
 nate de tota lumea democratica si adoptate numai

de regimele absolutismului, aristocratismului si ale
 centralisatiunii, precum se va face la noi; ca-ci
 atunci, de a buna sema, singuru ti-ai facutu ces-
 tiunea asi de grea si, in consecintiele deslegarii
 sale, ea va deveni, credemu noi, multu mai grea.

Inse noe ni vine la socotela a mai crede ca,
 dechiarandu problem'a sa de grea, Dlu ministru
 ascunde de totu alta-ce in cugetulu seu, cea ce
 inse ese d'intre sirele proiectulu seu tocmai asi
 la lumina, ca treb'a celu-a ce voi se vinda mti-
 ti'a in sacu; tote i mergeau bine, numai ghiarele
 mitei i-au stricatu turgulu. Onore dara sincerita-
 tei directe si indirecte! ca-ci se aflara destule or-
 gane guverniali, cari ni spunu pre facia, ca Dlu
 ministru a trebuit nesmintitu se asude multu si
 lungu, pana ce compuse in 94 paragrafi proiectulu
 seu de lege celu greu, prin care se statorosece su-
 prematia si domniea magiarismului preste tote
 celelalte natiunalitati d'in tiera, si ca ar' fi fostu
 orb'a cea mai intunecata d'in partea guvernului,
 daca s'ar' fi timentu mortisii de institutiuni demo-
 cratice si liberali, cari aru radica, aru cultivá,
 aru fericit si pre celelalte natiuni, spre detrimen-
 tulu magiarismului, etc., etc., tote in logica mi-
 nunata!

Scimu si suntemu dedati a respecta convictiu-
 nile fia-carui a; dar' ierte-ne ori-cine, fia chiaru
 ministru omnipotentu, se-i spunemu si noi pre
 fatia, ca legea trebuie se aiba base morale ca-ci,
 daca nu o are, inceta d'a fi considerata de lege
 umana, ea devine atunci numai una mesura
 simpla, carea nu pote ave mai multa valoare
 decat u cata i intinde poterea bruta si nepotis-
 mulu; deci, petrunsi de acesta convictiune, sun-
 temu constrinsi a dechiará projectulu de lege
 de sub cestiune, — d'in caus'a ca, precum se
 buciama prin diurnalele semificioase, organizarea
 juridictiuniloru in forma proiectata are de
 scopu: suprematisarea natiunalitatiloru si ege-
 monia magiarismului, cea ce nu se demintiesce
 de catra nece unu diurnalu guvernamentalu, —
 d'in acesta cauza, dicemu, suntemu constrinsi a
 dechiará projectulu de lege alu ministrului de in-
 terne, in terminii cei mai blandi, de unu opu im-
 moralu, in sensulu strinsu alu cuventului.

Ca aceste organe vorbescu ele ore adeverulu,
 seu ca numai blecatescu, dupa datina, si ca ore
 voiescu ele si guvernulu magiaru a constringe pre
 omenii loru prin una lovitura indirecta, ca se se
 faci instrumente orbesi mute spre
 unu altu scopu, ca adeca se se introduca in gu-
 vernarea si administrarea tieiei una centralisatiune
 perfecta, egale cu omnipotint'a ministeriale, cea
 ce se afla, fara indoiela, in projectulu de lege, —
 nu vomu discuta, pentru ca pre acestu terenu ne
 amu abate pre departe, si, in fine, amu ajunge si
 aci la rezultatulu forte naturalu, ca centralisatiunea
 si omnipotint'a ministeriale sunt indreptate, in
 prim'a linea, contra intereselor si dezvoltarii na-
 tionalitatiloru nemagiare.

Nu vomu cerca mai departe nece acea ca
 atunci candu Dlu ministru, — motivandu dispu-
 setiunea proiectulu seu, prin carea se introduce in
 comitatu representatiunea dupa dreptulu seu, mai
 bine, dupa nedreptulu virulu, — se esprime, ca
 acés'a o pretindu correlatiunile specifice ale Un-
 gariei, intielesu-a elu ore natiunalitatile seu ba?
 pentru ca aceste correlatiuni se potu pricepe si
 in susu si in diosu. Dlu ministru facea mai bine,
 dupa parerea nostra, daca ni spunea francu si
 chiaru, cari sunt aceste correlatiuni inspanenta-
 torie, ca se nu ni dee ansa la explicatiuni sinis-
 tre, ca-ci, vedi, lumea intrega cugeta, ca sub es-
 pressiunea ministrului: „relatiuni specifi-
 cice“ nu se potu intielege decatu natiuna-
 litatile nemagiare, ba noi mai adau-
 gemu inca correlatiunile cele in susu seu in laturu,
 d'in colo de Leit'a catra Vien'a, unde, tocmai
 ca si la noi, mereu-mereu se centralizeza tote po-
 terile in manele ministeriului, se suprematizeza totu
 ce nu e austro-germanu si se stergu drepturile
 autonome si istorice nu a le comitatelor, ca-ci
 nu le au de feliu, ci ale provinciiloru negermane.
 Inse tote aceste combinatiuni aru trece preste

